

**De kwaliteit van jeugdnetswerken rondom overlast door jongeren
en gezond eten in de gemeente Zeist**

Hanna Grisnich
Roos Spoeltman

De kwaliteit van jeugdnetwerken rondom overlast door jongeren en gezond eten in de gemeente Zeist

Een onderzoek naar de ervaringen van jongeren met het gemeentelijk beleid

Utrecht, Juni 2013

Universiteit Utrecht

Bachelorthesis Pedagogische Wetenschappen

Hanna Grisnich; 3465632

B.J.Grisnich@students.uu.nl

Roos Spoeltman; 3466094

R.M.Spoeltman@students.uu.nl

Begeleider UU: Dr. Chris Baerveldt

C.Baerveldt@uu.nl

Samenvatting

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de kwaliteit van de jeugdnetwerken rondom overlastgevende jongeren en gezond eten in de gemeente Zeist. Tevens is onderzocht wat de door jongeren ervaren inconsistenties tussen verschillende instanties zijn. Data voor dit onderzoek zijn verzameld door middel van half open interviews met jongeren en deskundigen. De belangrijkste resultaten en conclusies zijn dat er inconsistentie wordt ervaren tussen het jongerenwerk en de politie in het jeugdnetwerk rondom overlastgevende jongeren. Daarnaast wordt er inconsistentie ervaren tussen gemeente, jongerenwerk en politie op het gebied van de behoeften van jongeren en de verwezenlijking daarvan door deze instanties. Bij het thema gezond eten geldt dat de jongeren onbekend zijn met het netwerk. De grootste inconsistentie is te vinden binnen de school zelf. Hierbij gaat het om het implementeren van het gezondheidsbeleid.

Zoektermen: overlastgevende jongeren, gezond eten jeugd, jeugdnetwerken, gemeente Zeist

Inleiding

Het Regeerakkoord 2010 bevat de transitie jeugdzorg, een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel, welke in 2016 voltooid moet zijn. Deze transitie omvat de overdracht van verantwoordelijkheid en financiering van alle jeugdzorg naar gemeenten, met als doel een eenvoudiger jeugdstelsel en terugdringen van de stijgende kosten (Rijksoverheid, IPO, & VNG, 2012). De transitie jeugdzorg is nodig om de verkokering van de jeugdzorg tegen te gaan (Janssens, 2012), wat inhoudt dat de verschillende manieren van hulpverlening niet op elkaar aansluiten doordat iedere deelsector een eigen financiering, toegangskloket en procedures kent (Janssen, 2012). Na de decentralisatie van de Jeugdzorg is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van alle vormen van de Jeugdzorg. Tot aan het moment van de overdracht blijven het Rijk, de provincies en zorgverzekeraars verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de zorg (Rijksoverheid, IPO, & VNG, 2012). Gemeenten kunnen de jeugdzorg herkenbaarder, dichterbij en minder bureaucratisch organiseren (Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en ontwikkeling, 2013). Hierdoor is een snellere en effectievere inzet van hulpverlening mogelijk. Een van de doelen van de transitie Jeugdzorg is het bereiken van meer consistentie tussen verschillende instellingen (Rijksoverheid, IPO, & VNG, 2012). Dit is tevens het belang van dit onderzoek, daar dit onderzoek zich richt op de kwaliteit van twee verschillende jeugdnetwerken in de gemeente Zeist. Deze jeugdnetwerken zijn het netwerk rondom de aanpak van overlastgevende jongeren en het bevorderen van gezond eten van middelbare scholieren. Hierbij worden de ervaringen van de jongeren betrokken bij het signaleren inconsistenties in deze jeugdnetwerken.

Met betrekking tot het jeugdnetwerk rondom de aanpak van overlast door jongeren zijn de volgende vragen gesteld. Ten eerste ‘Welke instanties vormen het gemeentelijk jeugdnetwerk ten aanzien van overlast door jongeren?’. Vervolgens ‘Wat is de kwaliteit van het aanbod vanuit het gezichtspunt van de jongeren?’. Ten derde ‘Welke inhoudelijke inconsistenties bestaan er tussen de instanties?’.

Over het jeugdnetwerk rondom het bevorderen van gezond eten zijn de volgende vragen gesteld. Allereerst ‘Welke instanties vormen het gemeentelijk jeugdnetwerk ten aanzien van gezond eten?’. Ten tweede ‘Wat is de kwaliteit van het aanbod van deze instanties vanuit het gezichtspunt van de jongeren?’. Afsluitend ‘Welke inhoudelijke inconsistenties bestaan er tussen de verschillende instanties?’. Alvorens deze vragen te beantwoorden, volgt een literatuurstudie naar beide onderwerpen.

Literatuuronderzoek overlastgevende jongeren

Overlastgevende jongeren; een definitie

In bijna elke Nederlandse gemeente komt overlast voor (Noorda & Veenbaas, 2006). Het is lastig een eenduidige definitie van overlast te geven, omdat overlast een subjectieve component kent. Overlast door jongeren wordt meestal gedefinieerd als groepsgedrag dat jongeren in de leeftijd tot 23 jaar in de openbare ruimte vertonen, waarbij andere gebruikers van die openbare ruimte en omwonenden dit gedrag als hinderlijk of overlastgevend ervaren. De ervaring van dit groepsgedrag kan verschillen tussen de jongeren en anderen (Beke, Van Wijk, & Ferwerda, 2006).

Advies- en Onderzoeksgroep Beke (2003) heeft het instrument 'Shortlist Groepsriminaliteit' ontwikkeld waarmee een beeld geschetst wordt van de aard en omvang van problematische jeugdgroepen. Met behulp van dit instrument komt er zicht op de kenmerken en het karakter van de jeugdgroep. Bovendien wordt bekend op welke locatie de jeugdgroep actief is. Op basis van achtergrondkenmerken van de groep en gedrag van de leden worden drie problematische jeugdgroepen onderscheiden, namelijk de hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroep. Hierbij is qua wetsovertreding de hinderlijke jeugdgroep het minst ernstig en de criminele jeugdgroep het meest ernstig. De overlastgevende jeugdgroep heeft een middenpositie. In 2010 waren er in totaal 1527 jeugdgroepen in Nederland. Er werden 1154 hinderlijke jeugdgroepen, 327 overlastgevende en 92 criminele jeugdgroepen onderscheiden (Ferwerda & Van Ham, 2010). In dit onderzoek zal de nadruk vooral op de hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen liggen.

Om jeugdgroepen op internationaal niveau te vergelijken en te begrijpen is in 1998 de onderzoeksgroep 'Eurogang Program of Research' opgericht. In internationaal verband is een definitie ontwikkeld voor de classificatie van problematische jeugdgroepen. Volgens deze onderzoeksgroep is een problematische jeugdgroep een duurzame, straatgeoriënteerde jeugdgroep, waarbij deelname aan illegale activiteiten onderdeel van de groepsidentiteit is (Esbensen & Weerman, 2005). Met behulp van deze definitie is onderzoek gedaan naar de problematische jeugdgroepen in Nederland en Amerika. In 2005 was zes procent van de Nederlandse scholieren en acht procent van de Amerikaanse scholieren lid van een jeugdgroep. De activiteiten van de Nederlandse en de Amerikaanse groepen verschilden niet veel van elkaar (Esbensen & Weerman, 2005).

Oorzaken en gevolgen van overlast door jongeren

Het vormen van groepen is een belangrijke socialisatiebron voor jongeren (Ferwerda & Beke, 2008). Bij het rondhangen op straat staat vooral de ontmoeting met leeftijdsgenoten centraal. Hierbij willen jongeren indruk maken op de andere sekse, wat gepaard gaat met machogedrag (Noorda & Veenbaas, 2006). Vanuit een combinatie van sensatiezucht, impulsief gedrag en verveling kan dit leiden tot overlastgevend gedrag. De overlast van jeugdgroepen in het publieke domein heeft vaak te maken met specifieke kenmerken van de locatie van de hangplek en het gebrek aan voorzieningen (Ferwerda & Beke, 2008). Daarnaast is het toezicht op en de betrokkenheid van de ouders bij het doen of laten van deze jongeren erg laag (De Groof & Smits, 2008), waardoor het voor de jongeren makkelijker wordt om op straat rond te hangen.

Eén van de grootste gevolgen van overlastgevende jongeren is een verminderd gevoel van veiligheid bij de buurtbewoners. In 2012 voelde iets minder dan de helft (44,4%) van de Nederlandse bevolking zich in eigen woonplaats onveilig op plaatsen waar jongeren rondhangen (CBS, 2013). Volgens Vreven (2007) is dit percentage mensen wat zich onveilig voelt ontstaan door uitgebreide media aandacht aan de uitspattingen van sommige overlastgevende jongeren. Hierdoor worden alle jongeren als bedreigend ervaren.

Soorten aanpak

Ferwerda (2010) maakt in de aanpak van overlastgevende jongeren onderscheid in domeingerichte, persoonsgerichte en groepsgerichte maatregelen. Kenmerkend hierbij is dat verschillende instanties een deel van de aanpak voor hun rekening nemen (Ferwerda & Beke, 2008).

De gemeente is verantwoordelijk voor domeingerichte maatregelen, waarbij de politie een ondersteunde rol heeft. Binnen de domeingerichte maatregelen kan een locatieanalyse uitgevoerd worden door de politie, het jongerenwerk en de gemeente. Hierin wordt nagegaan welke voorzieningen er op locatie zijn, welke voorzieningen er ontbreken en wat de wensen van de jongeren hierin zijn (Ferwerda & Beke, 2008).

Daarnaast is de politie verantwoordelijk voor persoonlijke maatregelen. Wanneer blijkt dat individuele groepsleden in aanmerking komen voor een individuele aanpak, worden dergelijke jongeren door de politie doorverwezen naar andere instanties. Er wordt gekeken of er een aanpak op maat gemaakt kan worden (Ferwerda & Beke, 2008). Uit verschillende onderzoeken is echter gebleken dat momenteel een verschuiving gaande is waarbij er bij de politie meer nadruk op handhaving en repressie komt te liggen (Young, 2007; Simon, 2007;

Terpstra, 2008). Volgens Terpstra (2008) heeft deze verschuiving te maken heeft met het feit dat er binnen de politie steeds meer belang is bij meetbare prestaties. Een eenzijdige en repressieve aanpak is op lange termijn vaak weinig effectief (Vreven, 2007; Berg-le Clercq, 2012). Wanneer jongeren het gevoel hebben dat ze rechtvaardig worden behandeld, krijgen ze een positiever beeld van de politie en zullen ze eerder met hen mee werken (Murphy & Gaylor, 2010).

Daarnaast zijn er de groepsgerichte maatregelen. Hierbij is de gemeente verantwoordelijk voor het inzetten van het jongerenwerk. Het jongerenwerk organiseert activiteiten en het betreft jongeren bij bestaande activiteiten (Ferwerda & Beke, 2008). Daarnaast richt het jongerenwerk zich op de ontwikkeling van jongeren door een relatie met hen op te bouwen, hen diensten aan te bieden en naar hun behoeften te luisteren (National Youth Workers Network Aotearoa, 2008). Uit onderzoek van Merton et al. (2004, zoals beschreven in Mundy-McPherson, Fouché & Elliot, 2012) bleek dat jongerenwerk een positieve invloed heeft op de herintegratie in en betrokkenheid bij de samenleving.

Ferwerda en Beke (2008) benadrukken het belang van een meersporenaanpak van overlastgevende jongeren. Een instelling die de beschreven maatregelen combineert, is het Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking tussen straf-, zorg-, en gemeentelijke partners in de aanpak van onder meer overlast door jongeren. Om overlast op lokaal niveau effectiever en efficiënter te kunnen bestrijden is samenwerking van betrokken partijen, waaronder gemeente, politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdzorg, jeugdreclassering, Dienst Justitiële Inrichtingen en de Gemeentelijke Gezondheidszorg, een noodzakelijke voorwaarde (Veiligheidshuis, 2013).

Verwachte inconsistenties

Aan de hand van de literatuur zijn er inconsistenties tussen de verschillende instanties in de gemeente Zeist te verwachten. Zo blijkt dat bij de politie steeds meer een trend ontstaat van een harde en repressieve aanpak van jongeren, terwijl het jongerenwerk zich concentreert op de ontwikkeling van jongeren. Door het verschil in de aanpak tussen deze straf- en zorginstellingen kunnen overlastgevende jongeren een verschil ervaren in de benadering door politie of jongerenwerk.

Daarnaast blijkt dat overlast van jongeren te maken heeft met de kenmerken van de locatie van de hangplek en het gebrek aan voorzieningen. Hier wordt een inconsistentie verwacht tussen enerzijds de behoeften van jongeren en het aanbod van de gemeente.

Literatuuronderzoek gezond eten

Achtergrond: situatieschets gezond eetgedrag Nederlandse jongeren

De *Health Behaviour in School-aged Children study* (HBSC) is een instrument om inzicht te verkrijgen in gezondheidsgedrag, gezondheid en welzijn in de sociale context van schoolgaande jongeren (Roberts, Currie, Samdal, Currie, Smith & Maes, 2007). Resultaten van de Nederlandse versie van de HBSC geven het volgende beeld van het eetpatroon van scholieren in de leeftijd van 12 tot 16 jaar in 2010. Iets meer dan 80 procent (81,8%) van de scholieren geeft aan door de week elke dag te ontbijten. Jongens (84,5%) ontbijten vaker dan meisjes (79,1%). Ongeveer een derde (27,3%) van de scholieren geeft aan iedere dag één of meerdere malen fruit te eten. Meisjes (31%) eten significant meer fruit dan jongens (23,6%). Het aantal jongeren wat dagelijks zowel fruit als groenten eet, is klein; ongeveer 18 procent. Ongeveer 40 procent van de scholieren eet dagelijks groenten. Iets meer dan een derde van de scholieren snoept (35,3%) dagelijks of neemt dagelijks frisdrank (36,2%; Van Dorsselaer, de Looze, Vermeulen-Smit, de Roos, Verdurmen, ter Bogt, & Vollebergh, 2010).

Daarnaast toonde zelfrapportage van Nederlandse jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar het volgende. Bijna driekwart (73%) van de jongeren vindt het heel goed om er op te letten dat ze gezond eten. Tachtig procent van de jongeren geeft aan dat mensen in hun omgeving gezond eten. Volgens de jongeren stimuleert ongeveer de helft van die mensen (52%) hen een beetje tot gezond eten (Van Keulen, Chorus, & Verheijden, 2010).

Gezond eten; een definitie

Het Centrum voor Jeugd en Gezin te Zeist (CJG Zeist) geeft aan dat gezonde voeding voor middelbare scholieren begint bij het vasthouden aan een patroon van drie maaltijden per dag: een gezamenlijk ontbijt, een van thuis meegenomen lunch en een warme maaltijd die voldoet aan de Schijf van Vijf (CJG Zeist, 2013a). De Schijf van Vijf bestaat uit vijf delen, allereerst groente en fruit, daarna brood, granen, aardappelen, rijst, pasta en peulvruchten, ten derde zuivel, vlees, vis, ei en vleesvervangers, vervolgens vetten en olie en ten slotte dranken (CJG Zeist, 2013b).

Gezondheidsbevordering is gericht op het stimuleren van gezond gedrag en gezonde leefcondities en het reduceren van verschillen in gezondheidstatus (WHO, 2009). Middelen die gebruikt worden tot gezondheidsbevordering zijn voorlichting, voorzieningen en regelgeving. Voorlichting omvat leerervaringen, gericht op het stimuleren van vrijwillig gezond gedrag. Voorzieningen maken het naleven van gezond gedrag gemakkelijker.

Regelgeving, controle en sancties zijn er om gezond gedrag af te dwingen (Kok, Schaalma & Brug, 2008).

Er wordt onderscheid gemaakt in drie soorten gezondheidsgedrag. Allereerst kent men het persoonlijke gezondheidsgedrag, wat gevormd wordt door gewoonten. Dankzij omgevingskenmerken is het niet altijd onder individuele controle. Ten tweede wordt gezondheidsgerelateerd gedrag onderscheiden. Dit niet-intentionele gedrag beïnvloedt andermans gezondheid en wordt beïnvloed door cognities en de omgeving. Ten derde wordt gezondheidsbeschermend gedrag onderscheiden. Dit is gezondheidsbevordering door persoonlijk gezondheidsgedrag en het verbeteren van omgevingsfactoren (Simons-Morton, 2013). Hieruit blijkt dat gezond gedrag geen geïsoleerd gedrag is.

De ecologische benadering

Een theorie die zowel de omgeving als het persoonlijke gedrag betreft in het bevorderen van gezond eetgedrag, is de ecologische benadering. In deze benadering wordt de omgeving zowel als risicofactor en als determinant van ongezond gedrag gezien. Sommige soorten gezond gedrag worden bevorderd door een individuele benadering, terwijl andere soorten gedrag worden bevorderd door het beïnvloeden van de omgeving (Kok et al., 2008). Gezondheidsbevordering moet onderdeel zijn van publiek beleid om een gelijke en betere gezondheid voor de burgers te bereiken (WHO, 2009). Volgens de World Health Organisation (WHO) moet lokaal, regionaal en nationaal bestuur prioriteit geven aan investeringen in gezondheid (WHO, 2009). Effectieve gezondheidsprogramma's richten zich op meerdere niveaus, focussen zich op omgevingskenmerken en de risicopopulatie (Simons-Morton, 2013) en zijn integratief (Langlois & Hallam, 2010).

Het belang van de ecologische benadering blijkt de hierna gepresenteerde resultaten uit de HBSC. In Schotland hebben de resultaten van de HBSC invloed gehad op het schoolgezondheidsbeleid (Young & Currie, 2009). De omgeving en manier van disciplineren op school kan een voorspeller zijn voor gezondheid en leerlingenwelzijn (Saab & Klinger, 2010). Daarnaast kan het schoolklimaat een mediërende rol spelen in de gezondheid van leerlingen bij een negatieve thuisomgeving (Freeman, King, Kuntsche & Pickett, 2011). Gezinswelzijn heeft een associatie met het eten van groenten, wat mogelijk meer samenhangt met kennis over gezonde voeding (Richter, Vereecken, Boyce, Maes, Gabhalnn & Currie, 2009). Bij jongeren met een lager gezinswelzijn komen vaker gezondheidsklachten voor (Holstein, Currie, Boyce, Damsgaard, Gobina, ..., & HBSC Social Inequalities Focus Group, 2009). Ook het sociaal kapitaal is een belangrijke factor in gezondheidsgedrag van jongeren

(Morgan & Haglund, 2009). Het gevoel om erbij te horen op school en thuis en betrokkenheid in buurtactiviteiten tonen een significante samenhang met de gezondheid van Engelse jongeren (Morgan & Haglund, 2009). Verder lijkt obesitas in de kindertijd een goede voorspeller te zijn van een vroege puberteit voor meisjes (Currie, Ahluwalia, Godeau, Gabhainn, Due, & Currie, 2012).

Reinders et al. (2012) hebben aangetoond dat scholieren eten zien als een sociale activiteit. Daarnaast zijn zij vatbaar voor groepsdruk, omdat zij mede hun identiteit ontlene aan deze groep. In de sociale omgeving van de groep is het meer geaccepteerd om ongezond, dan om gezond te eten (Reinders et al., 2012).

Belang van de school in gezondheidsbevordering jeugd

De ecologische benadering wordt teruggezien in gecoördineerde schoolgezondheidsprogramma's, welke een organisatorische benadering geven. Het doel van deze benadering is beleidsontwikkeling met betrekking tot een gezondheidsbevorderende schoolcultuur (DeWitt, Lohrmann, O'Neill & Clark, 2011). Leerlingen van scholen met een gezondheidsbevorderend programma hebben een positiever profiel van gezondheidsgedrag dan leerlingen van scholen zonder dit programma (Lee, Wong, Keung, Yuen, Cheng, & Mok, 2008). Op deze manier hebben Lee et al. (2008) bijgedragen aan het aantonen van het belang van de schoolgezondheidsprogramma's.

Een voorbeeld van een dergelijk programma in Nederland is het initiatief 'Gezonde School'. Dit initiatief houdt in dat een school structureel werkt aan gezondheidsthema's binnen de school. De belangrijkste kernpunten zijn ten eerste een structurele aanpak, waardoor het effect vergroot wordt ten opzichte van het eenmalig uitvoeren van activiteiten. Ten tweede een integrale aanpak, waarbij de school aandacht besteedt aan educatie, omgeving en zorg voor individuele leerlingen. Ten derde staat de school centraal, en zijn de behoeften van de school uitgangspunt in de aanpak. Ten vierde is er aandacht voor de groep en de individuele leerling. Ten slotte ondersteunt een goede samenwerking met preventieve partners de school in de gezondheidsthema's (RIVM, 2013). Volgens Kann, Brener en Wechsler (2007) moet de samenwerking tussen scholen en publieke gezondheidsinstanties bevorderd worden om een gezonde leefstijl onder jongeren te ontwikkelen en in stand te houden. Een gezonde leefstijl onder jongeren draagt bij aan hun academische en sociale prestaties (Kann, Brener, & Wechsler, 2007). Bij gezondheidsbevordering binnen de gehele school zijn drie aspecten van belang: organisatie, ondersteuning en kennis. Organisatie is van belang voor gezamenlijk werken aan het bereiken van de doelstelling onder leiding van een superieur.

Daarnaast is ondersteuning van belang, die bestaat uit een netwerk van professionals die nauw samenwerken. Ten slotte is kennis belangrijk, omdat bij gebrek aan kennis verschillende empirische methoden worden opgezet die niet allemaal effectief zijn (Reuterswärd & Lagerström, 2010).

Verwachte inconsistenties

Op grond van de hierboven besproken literatuur wordt verwacht dat er inconsistenties bestaan binnen de school. Hierbij wordt gedacht aan de moeilijkheden en afwegingen die de school moet maken in de implementatie van het gezondheidsbeleid. Een goede implementatie van het schoolgezondheidsbeleid draagt bij aan de academische en sociale mogelijkheden van jongeren (Kann, Brener, & Wechsler, 2007). Een tweede verwachte inconsistentie die hiermee samenhangt wordt gevonden in het verschil van het belang van gezond eten op school en thuis. Uit de literatuur is gebleken dat het voor jongeren op school meer geaccepteerd is om ongezond te eten dan thuis (Reinders et al., 2012).

Methoden

Onderzoeksdesign en beschrijving onderzoeksgroepen

De data voor dit onderzoek zijn verzameld met behulp van half open interviews met jongeren en medewerkers van stichting MeanderOmnium en het Christelijk Lyceum Zeist (CLZ). Daarnaast is gebruik gemaakt van secundaire schriftelijke bronnen zoals de bewaarkrant en het jaarverslag van het CJG Zeist, het internet en vrije observatie door de onderzoekers van de woonwijk, de school en de respondenten tijdens de interviews. Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is de informatie uit de interviews samengevoegd met de informatie uit de secundaire bronnen.

Over het onderwerp overlast zijn vijf jongens en drie jongerenwerkers van de stichting MeanderOmnium geïnterviewd. In totaal zijn er over dit onderwerp acht interviews gehouden. Twee jongens van 16 en 17 jaar oud zijn in de wijk Oost van Zeist geïnterviewd. Hierbij was één jongerenwerker aanwezig, die voorafgaand aan de interviews met de jongeren geïnterviewd is. De andere drie jongens, waarvan twee jongens 15 en één jongen 18 jaar oud was, zijn in de Verzetswijk geïnterviewd. Daarna is een interview afgenomen met twee jongerenwerkers die daar aanwezig waren. De jongens uit de Verzetswijk behoorden niet tot een overlastgevende jeugdgroep. Van de vijf jongens, zijn er drie van niet-Westerse afkomst.

De respondenten betreffende het onderwerp gezond eten vormden een heterogene groep. Er waren twee vrouwelijke achtergrondinformanten. Een van hen was office manager

van het Christelijk Lyceum Zeist (CLZ), de andere was een 18-jarige stagiaire voor Onderwijs Assistent. De office manager was zeer geïnteresseerd in gezond eten en probeerde dit met de scholieren te delen. De geïnterviewde scholieren stonden allemaal in contact met de office manager. De groep geïnterviewde scholieren bestond uit een meisje uit 4 VMBO, een meisje uit 3 HAVO, een jongedame en -heer uit 6 VWO, een jongen uit 3 VMBO, drie meisjes uit 2 VMBO/HAVO. Van deze laatste groep hebben twee meisjes gezamenlijk meegewerkt in één interview. In totaal zijn er negen interviews afgenomen over het onderwerp gezond eten.

Over het algemeen hebben de respondenten uit beide onderzoeksgroepen goed meegewerkt aan de interviews. Omdat in beide gevallen de werving van respondenten uit handen gegeven was, hadden de onderzoekers geen zicht op eventuele redenen om niet mee te werken aan het interview.

Globale topics interviewprotocollen

De interviewprotocollen betreffende jongerenoverlast en gezond eten zijn opgenomen in bijlage 1 en 2. De gevraagde afhankelijke variabelen betreffende jongerenoverlast zijn ten eerste de ervaring van de jongeren met verschillende instanties. Daarna is gevraagd naar de verschillen in aanpak van overlastgevende jongeren tussen gemeente, jongerenwerk en politie. Vervolgens is naar de behoeften van jongeren in het tegengaan van overlast gevraagd. Daarnaast zijn ter achtergrondinformatie naar de volgende onafhankelijke variabelen gevraagd: leeftijd, opleiding, tijdsbesteding, vriendengroep en ouderlijk toezicht van de jongeren. Aan de jongerenwerkers is gevraagd naar hun verhouding met de gemeente en de politie.

Wat betreft gezond eten zijn de volgende afhankelijke variabelen bevroegd: verschillen in belang van, nadruk op en opvattingen over gezond eten in de omgevingen thuis, school en sportclub. Ook is gevraagd naar wat de kwaliteit van het aanbod is van de GGD MN, het CJG Zeist en het gemeentelijk beleid vanuit de ervaring van de jongeren. De gevraagde onafhankelijke variabelen zijn dagelijks eetpatroon van groenten en fruit en ontbijt. Daarnaast is gevraagd naar het leerjaar en niveau. Om de informatie van de jongeren te kunnen plaatsen is tevens gevraagd naar hun thuissituatie. Bij de achtergrondinformanten is nagenoeg hetzelfde interview afgenomen, met daarbij nog de vraag naar het gezondheidsbeleid op school.

Verwachte betrouwbaarheid

Een reële bedreiging voor het onderzoek was een homogene onderzoeksgroep. Om een gevarieerde onderzoeksgroep te verkrijgen, zijn meerdere instanties aangeschreven. Zo zijn verschillende wijkagenten, verschillende gemeenteambtenaren, alle middelbare scholen te Zeist die een site hadden, de GGD MN en het CJG Zeist aangeschreven. Dit heeft echter geen positieve reacties opgeleverd, waardoor alleen jongerenwerkers van stichting MeanderOmnium en werknemers en leerlingen van het CLZ geïnterviewd zijn. Binnen deze beperkingen is echter wel gezocht naar variatie binnen de onderzoeksgroep. Aangaande de onderzoeksgroep van overlastgevende jongeren is op te merken dat dit qua geslacht een homogene groep was. Doordat de jongeren echter verschillen in leeftijd en afkomst was er enige variatie bereikt.

Een andere bedreiging van de betrouwbaarheid was sociale wenselijkheid. Dit is geprobeerd te voorkomen door het waarborgen van anonimiteit, observatie van de respondenten en het doorvragen tijdens de interviews. Betreffende overlast was het onduidelijk of de jongeren alles verteld hebben wat zij wilden, omdat overlast een gevoelig onderwerp kan zijn. Wat betreft gezond eten speelde sociale wenselijkheid een rol bij het interview wat afgenomen is bij twee meisjes tegelijk. In dit interview gaf het ene meisje de antwoorden, die het andere meisje bevestigde. Dit is geprobeerd te voorkomen door gerichte vragen te stellen aan het wat stillere meisje.

Resultaten

Schets gemeente Zeist

Op 1 januari 2011 telde de gemeente Zeist 60 824 inwoners, waarvan 14 547 inwoners in de leeftijd van nul tot 19 jaar. Van de totale bevolking van de gemeente Zeist is 51.8% vrouw. In de gemeente Zeist woonden 13 339 allochtonen van zowel Westerse als niet-westerse afkomst per 1 januari 2011. De stedelijkheid van de gemeente Zeist is drie, wat inhoudt dat het een matig stedelijke gemeente is (CBS, 2011).

Resultaten overlastgevende jongeren

Achtergrond: overlastgevende jongeren in de gemeente Zeist

Van de inwoners van de gemeente Zeist gaf 10,8 procent in 2011 aan dat ze vaak overlast door jongeren ervaren (Gemeente Zeist, 2012). Met ingang van 2012 is in de regio Utrecht, waar de gemeente Zeist toe behoort, een nieuwe indicator aan het veiligheidsbeeld toegevoegd, namelijk ‘Meldingen van jeugdoverlast’. Bij deze meldingen dient de politie

binnen dertig minuten ter plaatse te zijn. In 2012 zijn van de 8826 meldingen in de regio Utrecht er 490 vanuit de gemeente Zeist gekomen. In vergelijking met andere gemeenten in de regio Utrecht heeft Zeist relatief veel meldingen van jongerenoverlast (Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland & Eenheidsstaf politie Midden-Nederland, 2013).

De politie heeft in de gemeente Zeist aan de hand van de indeling van Beke et al. (2006) zeven overlastgevende jeugdgroepen onderscheiden (Gemeente Zeist, 2012). In 2011 was ongeveer 70 procent van de overlastgevende jongeren in gemeente Zeist van niet-westerse afkomst. Het overgrote deel (60%) van het totale aantal overlastgevende jongeren is van Marokkaanse afkomst (Stichting MeanderOmnium, 2011).

Betrokken instanties en hun aanbod

De voornaamste instanties die deel uitmaken van het jeugdnetwerk rondom de aanpak van overlastgevende jongeren zijn de gemeente, het jongerenwerk en de politie. Deze instanties zullen besproken worden, waarbij een indicatie van hun aanbod wordt geschetst.

Gemeentelijk Beleid In 2008 was een van de speerpunten in het beleid van de gemeente Zeist een vermindering van jeugdcriminaliteit met 50 procent. In dit jaar is zij aangesloten bij het Veiligheidshuis Amersfoort (Van Kuijk, 2008). Het Veiligheidshuis is een netwerksamenwerking tussen straf-, zorg-, en gemeentelijke partners om onder meer de problematiek rondom overlastgevende jongeren te bestrijden. De aanpak van deze jongeren bestaat uit het voorkomen van recidive en maatschappelijke uitval (Veiligheidshuis, 2013). Daarna werd in 2012 de samenwerking tussen de partners als het Veiligheidshuis, de politie, MeanderOmnium, Vitras/CMD, het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en de drie Zeister woningcorporaties een speerpunt binnen het beleid van de gemeente Zeist (Gemeente Zeist, 2012).

Het jongerenwerk Een organisatie die het jongerenwerk in de gemeente Zeist bevordert, is de stichting MeanderOmnium. Dit is een welzijnsorganisatie in de gemeente Zeist die sinds 2010 actief is (Gemeente Zeist, 2013a). In Zeist zijn verschillende Jongeren OntmoetingsPlekken (JOP) gecreëerd. Dit zijn plaatsen waar jongeren advies, voorlichting en verscheidene activiteiten aangeboden krijgen (Stichting MeanderOmnium, 2013a). Uit observatie tijdens het interview bleek de JOP in de wijk Oost in Zeist een woonkamer met een tv en een aantal banken te zijn. In deze JOP worden op speciale tijden jongeren uit verschillende leeftijdscategorieën ontvangen. De activiteiten die de jongerenwerkers van MeanderOmnium

organiseren, zijn gericht op het in contact brengen van jongeren onderling en jongeren met jongerenwerkers. Op deze manier streven zij er naar om, waar nodig, een ongunstige situatie te verbeteren (Stichting MeanderOmnium, 2013b). Bij gebrek aan een geschikte locatie voor een JOP in sommige wijken, komt de JongerenbusZ, een mobiel jongerencentrum, langs. Deze bus staat 10 keer per week op verschillende locaties in Zeist en is voorzien van onder andere een televisie, een Playstation, verschillende computers en sport- en spel materiaal (Stichting MeanderOmnium, 2013c). Bovendien is er voor een goedkope prijs eten en drinken te koop. De jongerenwerkers gaven aan dat zij, naast het organiseren van activiteiten, een opleiding, een stageplaats of een baan proberen te regelen voor jongeren die net uit de gevangenis komen.

Een andere instantie die deel uitmaakt van het jeugdnetwerk rondom overlastgevende jongeren is Vitras/CMD. Dit is een welzijnsorganisatie voor de gehele provincie Utrecht. Vitras/CMD maakt gebruik van ‘Outreaching Jeugdhulpverlening’. Hierbij onderhoudt de jeugdhulpverlener nauw contact met de jongeren, waardoor er ingegrepen kan worden wanneer het mis dreigt te gaan. Daarnaast wordt gezorgd voor school- en werkmogelijkheden voor de jongeren (Gemeente Zeist, 2013a).

Politie Verder is de politie een instantie die deel uit maakt van het jeugdnetwerk. De doelstelling van de politie is om waakzaam en dienstbaar de waarden van de rechtsstaat te handhaven. Dit bereikt de politie door afhankelijk van de situatie gevraagd of ongevraagd te begrenzen, te beschermen of te bekrachtigen (Politie, 2013a). In de gemeente Zeist is er voor elke wijk minimaal één wijkagent (Politie, 2013b). Bovendien komt uit de interviews naar voren dat de politie regelmatig door de buurt loopt en zo nu en dan de jongeren aanspreekt.

Kwaliteit van het aanbod

De geïnterviewde jongeren hadden geen mening over de gemeente, omdat zij niet wisten wat de gemeente inhoudt. De enige ervaring van de jongeren die met de gemeente in aanraking waren gekomen, was negatief. Deze jongeren hebben een voetbalkooi aangevraagd met behulp van een handtekeningen-verzamelactie. De gemeente heeft echter de voetbalkooi niet gerealiseerd. Na inzet van de jongerenwerker werd er wel een voetbalkooi geplaatst. Deze is echter niet zo mooi als de wijk ernaast en dat zit de jongeren dwars. De jongerenwerker heeft aangegeven dat het contact met de gemeente moeilijk is.

Daarnaast heeft de gemeente de regie over het Veiligheidshuis (Veiligheidshuis, 2013). De jongerenwerkers weten dat de gemeente Zeist is aangesloten bij dit

samenwerkingsverband. Zij hebben hier echter geen ervaring mee. Volgens de jongerenwerkers wordt er nu weinig gedaan aan de resocialisatie van jongeren die net uit de gevangenis komen. Dit geeft aan dat het gemeentelijk beleid van 2012 niet goed geïmplementeerd is. In het beleid wordt gepleit voor een samenwerking tussen verschillende instanties binnen de gemeente Zeist. Deze samenwerking is echter nog niet gerealiseerd binnen het Veiligheidshuis, aangezien de jongerenwerkers van MeanderOmnium hier niet bij betrokken zijn.

Over de stichting MeanderOmnium waren de respondenten positief. De jongens uit de wijk Oost vertelden dat het ontzettend slecht zou zijn gegaan met de buurt als de jongerenwerker van MeanderOmnium geen JOP had geopend. Eén van de jongens volgt momenteel geen opleiding en is overdag veel op straat. 's Avonds mag hij echter de deur niet uit van zijn vader, tenzij de JOP open is. Hieruit blijkt dat ook ouders achter een faciliteit als een JOP staan.

In de Verzetsbuurt komt de JongerenbusZ van MeanderOmnium één keer per week langs. De jongens zijn enthousiast over de JongerenbusZ, die van hen wel vaker langs mag komen, omdat er verder niet veel te doen is in de buurt. Naast de jongeren benadrukken ook de drie jongerenwerkers dat deze JOP 'en voorzien in de behoeften van de overlastgevende jongeren. De jongerenwerker uit de JongerenbusZ vertelt dat zij altijd de eersten zijn die met de problemen van de jongeren te maken krijgen, omdat zij een vertrouwensband met de jongeren hebben opgebouwd. De jongeren komen vrijwillig bij de jongerenwerkers langs om hulp te vragen. Een van de jongerenwerkers van de JongerenbusZ vertelde een verhaal over een jongere die laatst bij hem langs kwam: *'Een paar weken geleden had een jongen ruzie gemaakt, ergens in West. Maar hij had pas later in de gaten dat hij goed op de camera was opgenomen, maar hij is toch weggelopen en toen stond heel West vol met politie. Die jongen is toch helemaal naar Noord gekomen, naar mij toe. En hij vroeg: Alsjeblieft, de politie zoekt mij, kan je in contact komen met de politie. Toen zei ik twee dingen: Ten eerste: Ik breng je niet naar de politie, maar ik bel ze op en dan komen ze hier. Dan komt er maar één wagen, geen horde wagens. En ik heb ook de wijkagent gebeld, die komt dan persoonlijk.'* Hieruit blijkt dat de jongerenwerker zich bekommert om de gemoedstand van de jongere door het probleem op een rustige manier aan te pakken.

In het bovenstaande citaat komt naar voren dat de politie gefocust is op het vinden en oppakken van de jongen. De relatie tussen de jongeren en de politie is over het algemeen niet goed. De jongen die in aanraking is geweest met de politie is zeer negatief over deze instantie. Hij geeft aan dat de politie hem op straat aanspreekt wanneer hij daar met een groep staat.

Bovendien wordt dan naar een identiteitsbewijs gevraagd, terwijl zij naar hun eigen mening niets verkeerd doen. Het contact met de wijkagent in de wijk Oost is niet goed. De jongeren weten wel wie de wijkagent is, maar zijn negatief over hem. In de Verzetsbuurt is dit anders, hier komt de politie af en toe even langs om een kijkje te nemen bij de JongerenbusZ. De jongerenwerkers proberen in de Verzetsbuurt actief het contact tussen jongeren en politie te stimuleren. Volgens de aanwezige jongerenwerkers is de politie in de Verzetsbuurt geïnteresseerd in de zorgkant van de aanpak van deze jongeren.

Inconsistenties tussen instanties

De grootste inconsistentie is te vinden tussen de zorg- en strafpartners. De aanpak van overlastgevende jongeren in de gemeente Zeist verschilt tussen de jongerenwerkers van MeanderOmnium en de politie. Waar de politie in grote getale uitrukt om een jongere te vinden en op te pakken, zorgt de jongerenwerker dat dit op een rustige manier gebeurt. Hoewel beide instanties, net als het gemeentelijk beleid, er naar streven om jongerenoverlast te verminderen, zijn de aandachtspunten van de aanpak hiervan anders. De jongerenwerker houdt meer het welzijn van de jongere in ogenschouw en de politie is grotendeels op wetshandhaving gericht. Bovendien wordt het beleid van de gemeente niet goed geïmplementeerd doordat de geïnterviewde jongerenwerkers van MeanderOmnium niet betrokken zijn bij het Veiligheidshuis. Desalniettemin wordt aangegeven dat er goed contact tussen de jongeren en de politie nagestreefd wordt door de jongerenwerkers.

Daarnaast wordt een inconsistentie ervaren tussen het jongerenwerk en de gemeente. Wanneer de jongeren de gemeente direct benaderen om faciliteiten aan te vragen, slagen zij hier niet in. Wanneer de jongerenwerker zich er voor inzet, slaagt deze er wel in. Toch is ook zijn contact met de gemeente moeilijk. Dit moeilijke contact tussen de gemeente en jongeren veroorzaakt mede een ervaren inconsistentie tussen gemeente en politie. De politie benadert de jongeren voornamelijk wanneer zij voor een langere tijd met een groep op straat hangen. De jongeren hebben echter vaak geen andere plaats waar ze naar toe kunnen. De JOP 'en zijn op specifieke tijden open en op dat moment toegankelijk voor jongeren uit een bepaalde leeftijdscategorie.

Resultaten gezond eten

Achtergrond: gezondheid van de jongeren in de gemeente Zeist

In de gemeente Zeist heeft de Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Midden Nederland (GGD MN) een Jeugdgezondheidsmonitor opgezet. Deze monitor is een internetvragenlijst

voor jongeren uit de tweede en vierde klas van de middelbare school. Van de resultaten worden een individueel gezondheidsadvies en een schoolprofiel opgesteld. De gemeente en regionale organisaties krijgen de resultaten van de Jeugdgezondheidsmonitor, zodat zij ondersteuning en preventie af kunnen stemmen op de behoeften van jongeren (GGD MN, 2011b).

Opvallende resultaten van de Jeugdgezondheidsmonitor 2011/2012 in de regio Midden Nederland zijn dat het Centrum voor Jeugd en Gezin te Zeist (CJG Zeist) niet bekend is onder de jongeren, dat ongezond gedrag toeneemt met de leeftijd en dat jongeren op Havo en VWO gezonder leven dan jongeren op het VMBO (GGD MN, 2012). Vijftien procent van de jongeren in Zeist ontbijt minder dan vijf dagen per week; 64 procent eet niet dagelijks groenten; 70 procent eet niet dagelijks fruit (GGD MN, 2012). Vergeleken met de nationale gegevens, kan gesteld worden dat de jongeren uit Zeist iets vaker ontbijten dan de Nederlandse jongeren in hun algemeenheid. Wat betreft de cijfers rondom het eten van fruit en groenten, zijn de gegevens vergelijkbaar.

Tussen de geïnterviewde scholieren bestaan verschillen in opvatting over wat gezond eten is. Sommigen geven aan dat gezond eten inhoudt dat er twee ons groenten en twee stuks fruit per dag gegeten wordt. Anderen geven aan dat gezond eten inhoudt dat je gevarieerd en met mate eet. Ook als het gaat om snoepen bestaan deze verschillen. Zo zijn er scholieren die aangeven dat de hoeveelheid snoep en koek die gegeten wordt, op moet wegen tegen het fruit wat gegeten wordt. Andere scholieren geven aan veel te snoepen, hoewel ze zich ervan bewust zijn dat het niet gezond is.

Betrokken instanties en hun aanbod

Het jeugdnetwerk rondom het bevorderen van gezond eten in de gemeente Zeist wordt gevormd door de GGD MN, het CJG Zeist, het gemeentelijk beleid en het gezondheidsbeleid van de scholen. Elk van deze instellingen wordt toegelicht, waarbij ook het aanbod van de instelling voor de jongeren besproken wordt.

GGD MN De GGD is een regionale instelling, waarbij de gemeente Zeist valt onder de regio Midden Nederland (GGD MN, 2013). De jeugdgezondheidszorg ondersteunt een goede ontwikkeling en gezondheid van kinderen tot het twintigste levensjaar. In het kader hiervan wordt in klas twee van het voortgezet onderwijs een preventief gezondheidsonderzoek gedaan. Daarnaast kan extra onderzoek of een gesprek aangevraagd worden met de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Voor verdere vragen over opvoeden en opgroeien verwijst de GGD

door naar het CJG Zeist (GGD MN, 2012b). De GGD MN stelt dat de meeste gezondheidswinst behaald kan worden door preventie op het terrein van gezond gewicht in combinatie met gezonde voeding en gezond bewegen (GGD MN, 2012a).

CJG Zeist Het CJG Zeist biedt één loket waar ouders, opvoeders, jongeren en professionals uit de gemeente Zeist kunnen aankloppen met een vraag over opgroeien en opvoeden. Het CJG Zeist is er om de eigen kracht van de gezinnen te versterken (CJG Zeist, 2013d). Taken van het CJG Zeist zijn informeren, adviseren, lichte en preventieve ondersteuning geven en coördinatie van de zorg. Het CJG Zeist lijkt een goede start gemaakt te hebben in de decentralisatie van de Jeugdzorg, wat blijkt uit de diensten die verleend zijn, de samenwerking met andere organisaties en de activiteiten die voor bepaalde doelgroepen uitgevoerd zijn (CJG Zeist, 2013e). Het CJG Zeist is bereikbaar per telefoon, e-mail, inloopmomenten in de wijk en op afspraak thuis of een andere locatie (CJG Zeist, 2013c).

Het beleid van het CJG Zeist is erop gericht om de bereikbaarheid van het CJG Zeist voor jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar te vergroten. Hiervoor had het CJG Zeist de doelstelling dat in 2012 een plan opgesteld en uitgevoerd moest worden. Dit doel is deels behaald. In 2013 zal een vervolg komen op het vergroten van de bereikbaarheid van het CJG Zeist. Het CJG Zeist is in gesprek met jongeren om deze doelstelling te behalen (CJG Zeist, 2013e). In februari 2013 is een bewaarkrant verschenen met informatie over het CJG Zeist. Om bekendheid van het CJG te vergroten, wordt een app ontwikkeld. Dit moet de drempel om contact op te nemen met het CJG, verlagen (CJG Zeist, 2013c).

Gezondheidsbeleid gemeente De gemeente Zeist richt zich op een beter voedingspatroon bij kinderen en hun ouders, op een toename van het actief bewegen en op bewustwording van overgewicht en de consequenties daarvan. Concreet streeft de gemeente Zeist naar een daling van twee procent van het aantal kinderen dat niet elke schooldag ontbijt (Gemeente Zeist, 2008). Om de gezondheid van de inwoners van Zeist te bevorderen, is op 30 mei 2012 het programma Wijkgezonder in de Verzetswijk en Vollenhove van start gegaan. Wijkgezonder is een netwerkprogramma waarin verschillende partners samenwerken om bewoners bewust te maken van een gezonde leefstijl. Doel van het programma is om bewegen en gezonde voeding onder de aandacht te brengen (Gemeente Zeist, 2013b).

Gezondheidsbeleid school De in het onderzoek betrokken school is het Christelijk Lyceum Zeist (CLZ). Deze school heeft geen certificaat van de ‘Gezonde School’. Het

gezondheidsbeleid van deze school bestaat voornamelijk uit het aanbieden van minder ongezonde producten in de kantine en de snoepautomaten. In de kantine bestaat dit uit het aanbieden van niet-gefrитуurde snacks en broodjes gezond met minder vette saus. Er wordt geen fruit aangeboden, omdat dit niet verkocht wordt. Daarnaast zijn in de snoepautomaten producten als Snelle Jelles en Sultana's te vinden, welke relatief gezond zijn. Deze relatief gezonde producten zijn iets goedkoper dan het snoepgoed. In de zomer hangen er ook snoeptomaatjes en zakjes komkommer in de automaten. De automaten worden niet verwijderd, omdat het docententeam bezorgd is dat de scholieren dan naar de Jumbo gaan en grootverpakkingen kopen, wat goedkoper is.

Kwaliteit van het aanbod

Uit de interviews is gebleken dat ook de thuisomgeving van de jongeren een belangrijke rol speelt in hun eetgedrag. Met name de moeders letten er op dat de scholieren thuis gezond eten. Sommige respondenten hebben aangegeven zelf de warme maaltijd te moeten verzorgen, wat vaak resulteert in een keuze voor een makkelijke en snelle maaltijd.

De meeste respondenten zijn niet in aanraking gekomen met de GGD MN en het CJG Zeist. Sommige respondenten zijn wel met de GGD in aanraking gekomen, wanneer iemand van de GGD op school kwam voor een algemene screening van de gezondheid. Deze respondenten geven aan dat zij denken dat wat de GGD zegt, aansluit bij wat op school en thuis gezegd wordt over gezond eten, wat blijkt uit het volgende citaat: *'En heeft de GGD iets gezegd over gezond eten? Ja, natuurlijk. Zo 'n lijst meegegeven met wat ongezond is, wat de snacks zijn, hoeveel kilocalorieën erin zitten en wat je het best kan eten qua snacks op een dag. En is dat een beetje hetzelfde als wat je thuis en op school hoort? Ja, een beetje wel. (...)* *Ik denk dat dat een beetje samengaat.'*

Het aantal jongeren en kinderen wat bekend is met het CJG Zeist is kleiner dan het aantal opvoeders en professionals. Van de 623 aan het CJG Zeist gestelde vragen, zijn er 44 afkomstig van jongeren en kinderen (CJG Zeist, 2013e). Ook uit de Jeugdgezondheidsmonitor 2012 is gebleken dat het CJG Zeist onbekend is onder jongeren (GGD MN, 2012a), wat het CJG Zeist erkent (CJG Zeist, 2013c). Geen van de respondenten heeft aangegeven bekend te zijn met het CJG Zeist. Over het idee dat er iets dergelijks zou bestaan als het Centrum voor Jeugd en Gezin, merkte een meisje het volgende op: *'Ja, ik vind het wel een goede organisatie hoor, het is wel een goed idee'*.

Op school wordt gezond eten wel benadrukt vanuit het docententeam. Echter, de jongeren ervaren dit niet vanwege de producten die aangeboden worden in de kantine en de

snoepautomaten. De achtergrondinformanten en sommige scholieren hebben aangegeven een verandering te zien in het eten wat aangeboden wordt op school. Hierbij treedt echter een opmerkelijk verschil op. De achtergrondinformanten geven aan dat hetgeen wat op school aangeboden wordt in de schoolkantine en snoepautomaten gezonder wordt. Hoewel er respondenten zijn die dit beamen, zijn er ook respondenten die hebben aangegeven dat de producten steeds ongezonder worden.

Inconsistenties tussen aanbieders

Uit bovenstaande blijkt dat er een inconsistentie binnen de school bestaat. Aan de ene kant wordt er beleid gevoerd om de school gezonder te krijgen. Aan de andere kant staan er snoepautomaten met voornamelijk ongezonde producten in de school. Dit sluit aan bij de ervaring van de jongeren, daar zij het gezondheidsbeleid van de school niet ervaren door het aanbod in de snoepautomaten.

Mede hieruit volgt de inconsistentie dat het thuis normaal is om gezond te eten en op school ongezond te eten, omdat voor de meeste respondenten geldt dat zij op school gemakkelijker aan ongezonde producten kunnen komen dan thuis. Echter, de informatie die de respondenten van thuis en van school meekrijgen, is ongeveer dezelfde.

Conclusie en discussie

Door de transitie jeugdzorg zal alle verantwoordelijkheid en financiering van de jeugdzorg onder het takenpakket van de gemeente komen. Een van de doelen van de transitie Jeugdzorg is het bereiken van meer consistentie tussen verschillende instanties. In dit onderzoek is de kwaliteit van de jeugdnetwerken rondom aanpak van overlastgevende jongeren en rondom gezond eten in de gemeente Zeist onderzocht. Om de aanpak van deze twee thema's te optimaliseren is door middel van half open interviews gevraagd naar de ervaringen van verschillende jongeren. Daarnaast zijn ook gerelateerde professionals geïnterviewd. Voorafgaand aan de dataverzameling is literatuuronderzoek gedaan.

Conclusie overlastgevende jongeren

Overzicht In de gemeente Zeist bestaat het jeugdnetwerk rondom de aanpak van jongerenoverlast uit de gemeente, het jongerenwerk en de politie. Hoewel alle instanties de doelstelling hebben om jongerenoverlast binnen de gemeente te verminderen, kennen zij een verschillende benadering van de jongeren.

Kwaliteit Het contact met de gemeente verloopt moeizaam, voor jongeren en jongerenwerkers. Hierdoor zijn er buiten de openingstijden van een JOP weinig faciliteiten voor de jongeren. Bovendien wordt gemeentelijk beleid niet goed geïmplementeerd, wat blijkt uit de onbekendheid van de jongerenwerkers met het Veiligheidshuis. De respondenten hebben positieve ervaringen met stichting MeanderOmnium. In de aanpak van overlastgevende jongeren wordt door jongerenwerkers rekening gehouden met het welzijn van de jongeren. De politie in de gemeente Zeist lijkt vooral gericht op de wetshandhaving. De geïnterviewde jongeren zijn niet positief over de politie.

Inconsistenties Er is een inconsistentie ervaren tussen de zorg- en strafpartners. De aanpak van overlastgevende jongeren is hierbij verschillend. Daarnaast is er een inconsistentie ervaren tussen de gemeente en het jongerenwerk in het aanbod van faciliteiten, wat aansluit bij een inconsistentie tussen de gemeente en politie. Door de afwezigheid van faciliteiten voor jongeren, blijven zij op straat hangen en zal de politie hen aanspreken of wegsturen.

Conclusie gezond eten

Overzicht Het gemeentelijk jeugdnetwerk in Zeist rondom gezond eten wordt gevormd door de GGD MN, het CJG Zeist en het gezondheidsbeleid van de gemeente en de scholen. Het doel van de GGD MN en de gemeente wat betreft gezond eten is nagenoeg hetzelfde. Het CJG Zeist is in het jeugdnetwerk een meer ondersteunende instantie.

Kwaliteit De GGD MN is een relatief onbekende instantie. Het enige contact van de respondenten met de GGD MN is via de schoolarts. Het CJG Zeist is voor de respondenten een onbekende instantie. Het gemeentelijk beleid is onbekend bij de respondenten. Het CLZ is niet aangesloten bij het initiatief van de ‘Gezonde School’, maar kent een eigen gezondheidsbeleid.

Inconsistenties De respondenten ervaren een belangrijke inconsistentie op school omdat het aanbod van eten op het CLZ niet heel gezond is, maar de school wel een leefstijl van gezond eten door de leerlingen nastreeft. Geconcludeerd kan worden dat de school moeite heeft met de implicatie van het gezondheidsbeleid. Daarnaast ervaren de respondenten dat het normaler is om thuis gezond en op school ongezond te eten.

Evaluatie betrouwbaarheid van de resultaten

De betrouwbaarheid van de resultaten is vergroot door een variëteit aan bronnen te gebruiken in de dataverzameling. Gebruikte primaire bronnen zijn half open interviews met jongeren en medewerkers van stichting MeanderOmnium en het CLZ. Secundaire bronnen zijn

schriftelijke bronnen als de bewaarkrant en het jaarverslag 2012 van het CJG Zeist, het Internet en vrije observatie van de woonwijk, de school en de respondenten tijdens het interview. Dit resulteerde in een grote hoeveelheid resultaten. Hierbij bevestigen of vullen de verschillende bronnen elkaar aan.

Daarnaast is de betrouwbaarheid van de interviews vergroot door waarborging van de anonimiteit van de respondenten, observatie van de respondenten tijdens het interview en doorvragen tijdens het interview. De informatie uit de interviews met achtergrondinformanten en de informatie uit secundaire bronnen bevestigt de informatie uit de interviews met de jongeren. Aan de andere kant is de betrouwbaarheid van de bronnen beperkt, omdat het niet gelukt is om respondenten vanuit verschillende instanties te interviewen.

In het licht van bovenstaande zijn de resultaten van het onderzoek redelijk betrouwbaar. De belangrijkste reden hiervoor is de consistentie in informatie tussen de verschillende bronnen.

Praktische consequenties of relevantie

Aanleiding voor het onderzoek is de transitie Jeugdzorg die de verkokering van de Jeugdzorg moet tegengaan. De belangrijkste consequentie van dit onderzoek in het licht van deze transitie, is het bevorderen van contacten tussen de gemeenten en instanties, waar de behoeften van de jongeren bij betrokken worden. Dit blijkt onder meer uit een door de jongeren ervaren inconsistentie in het contact met de gemeente vanuit het netwerk rondom overlastgevende jongeren. Het verminderen van de inconsistenties die jongeren ervaren, beïnvloedt de door hun ervaren effectiviteit van de maatregelen. Contact tussen de jongerenwerkers en het Veiligheidshuis kan de inconsistentie tussen de verschillende instanties verkleinen, omdat de jongeren de jongerenwerkers als aanspreekpunt bij hun problemen zien. Concreet kan hierbij gedacht worden aan eenzelfde benadering van de jongeren door zorg- en strafpartners.

Wat betreft gezond eten kan de gemeente aandringen op het aanvragen van het certificaat 'Gezonde School'. Dit bevordert de praktische implicatie van het schoolgezondheidsbeleid wat de school nu heeft. De jongeren ervaren geen maatregelen in het bevorderen van gezond eten. Deze maatregelen worden echter wel genomen door de school. Daarnaast is het bevorderen van de bekendheid van het CJG onder jongeren een belangrijke stap in de transitie Jeugdzorg.

In het licht van het aanpakken van de verkokering van de Jeugdzorg kan dit onderzoek gezien worden als een locatieanalyse of tussenevaluatie. Een concrete praktische

consequentie van dit onderzoek is het versterken van het jeugdnetwerk rondom overlastgevende jongeren. Een andere praktische implicatie is het bevorderen van bekendheid van instanties uit het jeugdnetwerk rondom gezond eten. Daarnaast is het door de gemeente verplicht stellen van het aanvragen van een certificaat van de 'Gezonde School' een belangrijke stap in de implementatie van het schoolgezondheidsbeleid.

Literatuur

- Advies en onderzoeksgroep Beke (2003). *Shortlist Groepsriminaliteit*. In: A. van Wijk en E. J. A. Bervoets (2007). *Politie en Jeugd; Inleiding voor de praktijk*, Politieacademie, pp. 417-423.
- Beke, B. M. W. A., Wijk, A. van, & Ferwerda, H. B. (2006). *Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld: Tussen rondhangen en bendevorming*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Berg-le Clerq, T. (2012). *Wat werkt bij overlast?* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Bureau Regionale Veiligheidsstrategie Midden-Nederland, & Eenheidsstaf politie Midden-Nederland. 2013. Veiligheidsbeeld regio Utrecht; Derde (4-maands) voortgangsrapportage Jaarplan 2012. Utrecht: Openbaar Ministerie.
- Centraal Bureau Statistiek (2013). Onveiligheidsgevoelens; Politieregio's. Verkregen op 14 juni 2013 van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=81877NED&LA=NL>
- Centraal Bureau Statistiek (2011). *Demografische kerncijfers per gemeente 2011*. Den Haag: CBS
- Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist (2013a). Drie maaltijden. Verkregen op 20 maart 2013 van <http://www.cjgzeist.nl/puber/gezondheid-en-voeding/voeding/drie-maaltijden>
- Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist (2013b). Schijf van Vijf. Verkregen op 20 maart 2013 van <http://www.cjgzeist.nl/puber/gezondheid-en-voeding/voeding/schijf-van-vijf>
- Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist (2013c). Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist. Opvoeden en opgroeien. Zeist: CJG
- Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist (2013d). Wie zijn wij. Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.cjgzeist.nl/Wie-zijn-wij>
- Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist (2013e). Jaarverslag CJG Zeist 2012. Zeist: CJG Zeist.
- Currie, C., Ahluwalia, N., Godeau, E., Gabhainn, S. N., Due, P., & Currie, D. B. (2012). Is obesity at individual and national level associated with lower age at menarche? Evidence from 34 countries in the Health Behaviour in School-aged Children Study. *Journal of Adolescent Health, 50*, 621-626. doi:10.1016/j.jadohealth.2011.10.254
- DeWitt, N., Lohrmann, D. K., O'Neill, J., Clark, J. K. (2011). A qualitative analysis of success stories from Michiana Coordinated School Health Leadership Institute participants. *Journal of School Health, 81*, 727-732.
- Esbensen, F. A., & Weerman, F.M. (2005). Youth gangs and troublesome youth groups in the United States and the Netherlands. A cross-national comparison. *European Journal of*

- Criminology*, 2, 5-37. doi: 101177/1477370805048626
- Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en ontwikkeling. (2013). Transitie jeugdzorg. Verkregen 1 maart, 2013, van <http://www.jso.nl/transitiejeugdzorg.html>
- Ferwerda, H. (2010). *Aanpak problematische jeugdgroepen: Handreiking voor gemeenten*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Ferwerda, H. B., & Beke, B. (2008). Jeugdgroepen – van rondhangen tot bendevoering. In: I. Weijers, & C. Eliarts (eds.) *Jeugdcriminologie. Achtergronden van jeugdcriminaliteit*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Ferwerda, H., & Van Ham, T. (2010). Problematische jeugdgroepen in Nederland. Omvang en aard in het najaar van 2010, Arnhem: Bureau Beke 2010.
- Freeman, J., King, M., Kuntsche, E., & Pickett, W. (2011). Protective roles of home and school environments for the health of young Canadians. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 65, 438-444. doi:10.1136/jech.2008.086819
- Gemeente Zeist (2008). GEZONDER IN ZEIST. Beleidsnota lokaal gezondheidsbeleid Zeist 2008-2011. Zeist: gemeente Zeist
- Gemeente Zeist (2012). Veilig zijn en veilig voelen in Zeist. Integraal Veiligheidsplan 2013-2015. Zeist: gemeente Zeist
- Gemeente Zeist (2013a). *Begeleiding jeugd en jongeren*. Verkregen op 12 juni 2013 van http://www.zeist.nl/Wonen_en_leven/Jeugd/Begeleiding_jeugd_en_jongeren
- Gemeente Zeist (2013b). Wethouder de Vries lanceert logo Wijkgezond. Verkregen op 12 juni 2013 van http://www.zeist.nl/Actueel/Nieuws/Nieuwsberichten/Nieuwsberichten_2013/Nieuwsberichten_april_mei_juni_2013/Wethouder_De_Vries_lanceert_logo_Wijkgezond
- GGD Midden Nederland (2012a). Factsheet *Hoe gezond is onze jeugd?2011/2012* Zeist: GGD MN
- GGD Midden Nederland (2012b). Jeugdgezondheidszorg van 12 tot 19 jaar. Verkregen op 12 juni 2013 van http://www.ggdmn.nl/themas/jeugdgezondheid_vaccinaties/wat-doet-de-jeugdgezondheidszorg/12-19-jaar.html
- GGD Midden Nederland (2011a). Gezondheid! Hoe gezond leef jij? Leerlingbrochure schoolkracht. Zeist: GGD MN
- GGD Midden Nederland (2011b). Schoolkracht voor het voortgezet onderwijs. Zeist: GGD MN
- GGD Midden Nederland (2013). Werkgebied GGD MN. Verkregen van <http://www.ggdmn.nl/over-de-ggd/werkgebied.html>, geraadpleegd op 30 mei 2013.

- Groof, S. de, & Smits, W. (2008). Rebel with(out) a cause? Een poging tot duiding van antisociaal gedrag bij jongeren. In: I. Weijers, & C. Eliarts (eds.) *Jeugdcriminologie. Achtergronden van jeugdcriminaliteit*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Holstein, B. E., Currie, C., Boyce, W., Damsgaard, M. T., Gobina, I., Kökönyel, G., Hetland, J., de Looze, M., Richter, M., Due, P., & HBSC Social Inequalities Focus Group (2009). Socio-economic inequality in multiple health complaints among adolescents: international comparative study in 37 countries. *International Journal of Public Health*, 54, 260-270. doi: 10.1007/s00038-009-5418-4
- Janssens, J. M. A. M. (2012). *Jeugdzorg en orthopedagogiek. Afscheidsrede*. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen
- Jeugdzorg Nederland (2011). *Jaarverslag AMK 2011*. Utrecht: Jeugdzorg Nederland.
- Kann, L., Brener, N. D., & Wechsler, H. (2007). Overview and summary: School Health Policies and Programs Study 2006. *Journal of School Health*, 77, 385-397.
- Kok, G., Schaalma, H., & Brug, J. (2008). Planmatige bevordering van gezond gedrag. In: J. Brug, P. van Assema, & L. Lechner (2008). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering. Een planmatige aanpak*. Van Gorcum, Assen.
- Langlois, M. A., & Hallam, J. S. (2010). Integrating multiple health behavior theories into program planning: the PER Worksheet. *Health Promotion Practice*, 11, 282-288. doi: 10.1177/1524839908317668
- Lee, A., Wong, M. C. S., Keung, V. M. W., Yuen, H. S. K., Cheng, F., & Mok, J. S. Y. (2008). Can the concept of Health Promoting Schools help to improve students' health knowledge and practices to combat the challenge of communicable diseases: Case study in Hong Kong? *BMC Public Health*, 8, 42-50. doi:10.1186/1471-2458-8-42
- Morgan, A., & Haglund, J. A. (2009). Social capital does matter for adolescent health: evidence from the English HBSC study. *Health Promotion International*, 24, 363-372. doi: 10.1093/heapro/dap028
- Murphy, K., & Gaylor, A. (2010). *Policing youth: Can procedural justice nurture youth cooperation with police?* Australia: Deakin University
- Mundy-McPherson, S., Fouché, C., & Elliot, K. (2012). If Only ‘‘a Rose by Any Other Name Would Smell as Sweet’’: A Systematic Review on the Impact of Youth Work for Young People. *Child Youth Care Forum*, 41, 213-228. doi:10.1007/s10566-011-9169-z
- National Youth Workers Network Aotearoa. (2008). *Code of ethics for youth work in*

- Aotearoa New Zealand*. Christchurch, New Zealand: National Youth Workers Network Aotearoa.
- Noorda, J. J., & Veenbaas, R. H. (2006). *Rondhangende jongeren*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).
- Politie (2013a). *Pijlers*. Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.politie.nl/over-de-politie/pijlers.html>
- Politie (2013b). *Mijn wijkagent*. Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.politie.nl/wijkagenten?query=&geoquery=Zeist&latitude=52.090601&longitude=5.233251999999999&distance=5.0&page=2>
- Reinders, M., Onwezen, M., van Veggel, R., Ruissen, A., Voordouw, J., & Dhonuskshe-Rutten, R. (2012). *Het stimuleren van gezonde voedselkeuzes. Onderzoek gericht op schoolkantines en zorginstellingen*. Den Haag: LEI Wageningen UR.
- Reuterswård, M., & Lagerström, M. (2010). The aspects school health nurses find important for successful health promotion. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, *24*, 156-163. doi:10.1111/j.1471-6712.2009.00699.x
- Richter, M., Vereecken, C. A., Boyce, W., Maes, L., Gabhalnn, S.N., & Currie, C. E. (2009). Parental occupation, family affluence and adolescent behaviour in 28 countries. *International Journal of Health*, *54*, 203-212. doi:10.1007/s00038-009-8018-4
- Rijksoverheid, IPO en VNG (2012). *Transitieagenda voor de decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten*. Verkregen op 1 maart, 2013, van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/03/20/transitieagenda-jeugdzorg.html>
- RIVM (2013). *Aanpak gezonde school*. Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.gezondeschool.info/voortgezet-onderwijs/aanpak-gezonde-school/>
- Roberts, C., Currie, C., Samdal, O., Currie, D., Smith, R., & Maes, L. (2007). Measuring the health and health behaviours of adolescents through cross-national survey research: recent developments in the Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study. *Journal of Public Health*, *15*, 179-186. doi:10.1007/s10389-007-0100-x
- Saab, H., & Klinger, D. (2010). School differences in adolescent health and wellbeing: finding from the Canadian Health Behaviour in School-aged Children Study. *Social Science and Medicine*, *70*, 850-858. doi:10.1016/j.socscimed.2009.11.012
- Simon, J. (2007). *Governing through crime*. New York: Oxford university press.
- Simons-Morton, B. (2013). Health behavior in ecological context. *Health Education and Behavior*, *40*, 6-10. doi: 10.1177/1090198112464494

- Stichting MeanderOmnium (2011). *Activiteitenverslag 2011*. Zeist: Stichting MeanderOmnium
- Stichting MeanderOmnium (2013a). *Woon je in Zeist?* Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.meanderomnium.nl/woon-je-in-zeist>
- Stichting MeanderOmnium (2013b). *Tieners en jongeren*. Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.meanderomnium.nl/tieners-en-jongeren>
- Stichting MeanderOmnium (2013c). *JongerenbusZ*. Verkregen op 12 juni 2013 van <http://www.meanderomnium.nl/node/50>
- Van Dorsselaer, S., de Looze, M., Vermeulen-Smit, E., de Roos, S., Verdurmen, J., ter Bogt, T., & Vollebergh, W. (2010). *Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland*. HBSC 2009. Utrecht: Trimbos Instituut
- Van Keulen, H. M., Chorus, A. M. J., & Verheijden, M. W. (2010). *Monitor convenant gezond gewicht: nulmeting (determinanten van) beweeg- en eetgedrag*. Leiden: TNO
- Van Kuijk (2008). *Aansluiting Veiligheidshuis Amersfoort*. Gemeente Zeist: bestuursbureau
- Veiligheidshuis. (2013). *Veiligheidshuis*. Verkregen 25 maart, 2013, van <http://www.veiligheidshuis.nl/>
- Vreven, E. (2007). Bang voor rondhangende jongeren? *Krax*, 7, 28-29.
- World Health Organisation (2009). *Milestones in Health Promotion. Statements from Global Conferences*. Geneva: WHO Press.
- Young, T. (Eds.) (2007). *Crime displacement in King's cross*. London: Centre for Social and Evaluation Research, London Metropolitan University.
- Young, I, & Currie, C. (2009). The HBSC study in Scotland: Can the study influence policy and practice in schools? *International Journal of Public Health*, 54, 51-57.
doi:10.1007/s00038-009-5419-3

Bijlage 1 Interviewprotocol jongerenoverlast

A. Start/binnenkomst

- voorstellen: Roos Spoeltman, student pedagogiek UU
- doel: weten wat jou ervaringen zijn rondom het thema overlast in de buurt
- duur: een half uur/ drie kwartier
- anonimiteit wordt gewaarborgd, duidelijk maken dat niets van wat de jongere zegt tegen hem/haar gebruikt kan worden
- heb je er bezwaar tegen als ik het gesprek opneem?

B. Kennismaking

- vaker meegedaan aan onderzoek? Nee: dan procedure uitleggen,
- laten merken dat je geen negatieve houding hebt tegen overlast. Het vertrouwen van de jongere winnen, door een positieve houding te laten zien.
- iets over zichzelf vertellen. Belangrijk te weten wat de gezinssituatie is en wat hobby's zijn/ vrije tijdsbesteding. (ligt aan de gelegenheid of ik ook iets over mezelf vertel).
- vertellen waarom ik bepaalde vragen ga stellen, dat jou inbreng heel belangrijk is voor dit onderzoek. Weer duidelijk maken dat er niks tegen iemand gebruikt kan worden. Mag best negatief zijn over politie, jeugdwerk of gemeente.

C. Inhoudelijke topics

Iets over het gedrag van de jongere zelf.

- Hoe vaak op straat
- Hoe groot is je vriendengroep

Benadering van verschillende instanties (inconsistentie 1)

- Met welke instanties de jongere wel eens in contact zijn geweest
 - o Politie
 - o jongerenwerk
 - o gemeente (weten ze überhaupt wat dit is en wat de gemeente voor hen doet?)
- Hoe deze instanties met elkaar te vergelijken zijn
 - o Politie vs. Jongerenwerk
 - o Politie vs. Gemeente
 - o Jongerenwerk vs. gemeente
- Hoe deze instanties reageren op hen
 - o Politie (straf?)
 - o Jongerenwerk (zorg?)
 - o Gemeente (voorzieningen?)
- Of het gezin wordt betrokken in de aanpak

Voorzieningen (inconsistentie 2)

- Is er een plek waar ze heen kunnen om samen te komen?
- een ontmoetingsplek voor jongeren (Meander omnium: Een JOP en Jongerenbusz)
- zijn ze hier van op de hoogte

- wordt hier gebruik van gemaakt
- wat zijn de behoeften van de jongeren

D. Gebruik van hulpmiddelen

Ik denk dat het hierbij niet nodig is om hulpmiddelen te gebruiken. Wellicht kan er een soort schema opgesteld worden, door welke omstandigheden de jongere met welke instantie in aanraking is geweest.

E. Afsluiting

- mailen als je nog vragen hebt
- wil je de resultaten van het onderzoek? → opschrijven contactgegevens
- Bedankje
- misschien vrienden die mee willen werken?

Bijlage 2 Interviewprotocol gezond eten

A. Start/binnenkomst

- voorstellen: Hanna Grisnich, student pedagogiek UU
- doel: weten wat jou ervaringen zijn rondom het thema gezond eten
- duur: een lesuur (als het op school mag, anders een half uur tot drie kwartier)
- anonimiteit wordt gewaarborgd
- heb je er bezwaar tegen als ik het gesprek opneem?

B. Kennismaking

- vaker meegedaan aan onderzoek? Nee: dan procedure uitleggen, gewoon gezellig babbelen over gezond eten en wat anderen daarvan vinden
- motivatie jongere om mee te doen
- iets zelf al vertellen?
- vertellen waarom ik bepaalde vragen ga stellen, dat jou inbreng heel belangrijk is voor dit onderzoek
- wat zie je zelf als gezond eten?

C. Inhoudelijke topics

Iets over het eetgedrag van de jongere zelf.

Vragen komen uit de vragenlijst schoolkracht ontwikkeld door de GGD MN:

- hoeveel dagen per week ontij je meestal?
- Hoeveel dagen per week eet je fruit?
- Op de dagen dat je fruit eet, hoeveel porties eet je dan meestal per dag?
- Hoeveel dagen per week eet je groenten?

Mogelijke inconsistentie 1:

- er verschil is in het belang van gezond eten tussen
 - o thuis en school
 - o thuis en sportclub of anders
 - o school en sportclub of anders
- er verschil is in de nadruk op gezond eten tussen
 - o thuis en school
 - o thuis en sportclub of anders
 - o school en sportclub of anders
- er verschil is in opvattingen over gezond eten tussen
 - o thuis en school
 - o thuis en sportclub of anders
 - o school en sportclub of anders

Mogelijke inconsistentie 2:

Daarnaast wil ik van de jongeren weten of

- ze preventieve activiteiten op het gebied van gezond eten kennen;
- ze verschillen in deze activiteiten ervaren op voor hen belangrijke punten;

- hoe ze ermee omgaan;
- de preventieve activiteiten aansluiten bij hun behoeften

D. Gebruik van hulpmiddelen

Eventueel ter plekke tekenen van soort model van omgevingen dichterbij en verder weg (Bronfenbrenner).

E. Afsluiting

- mailen als je nog vragen hebt
- wil je de resultaten van het onderzoek? → opschrijven contactgegevens
- Bedankje